

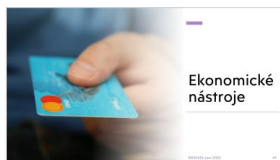
Právní regulace nakládání s odpady

Jakub Hanák

Jakub Hanák, 1. 4. 2022
Fotografie v prezentaci: www.pxhere.com

Osnova

Východiska a pojmy

BN406Zk: jaro 2022

3

Věcné řešení musí být první

Na čtyři desítky expertů odstartovaly debatu o povinném zálohování PETek a plechovek. Povede ji MŽP

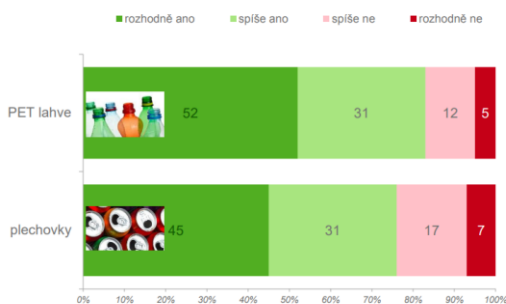
© 21. 03. 2022

Ministerstvo životního prostředí zahájilo odbornou debatu s výrobci nápojů, odpadovými firmami, obchodníky a obcemi o možnostech zavedení povinného systému zálohování PET lahví a hliníkových plechovek. Odborné diskuse se v pondělí 21. března zúčastnily téměř čtyři desítky expertů.

„Chceme vše zodpovědně zvážit. Povinné zálohování PET lahví a plechovek představuje velký krok, který je třeba důsledně probrat se všemi zainteresovanými, kterých by se zálohování PET lahví a plechovek dotklo. Z hlediska ministerstva je nezbytné, aby plošné zdloly nekomplikovaly financování svazu tříděného odpadu obcím a lidem způsob třídění vybraných odpadů. Ministerstvo musí dohlédnout, aby se předcházelo vzniku odpadů a omezovaly se veškeré překážky recyklace na straně výrobců, jedině tak se recyklace do budoucna usnadní a recyklační smyčka v ČR uzavře. Samozřejmě také sledujeme, jak se tento systém ujme v sousedním Slovensku,“ uvedla ministryně Anna Hubáčková (za KDU–ČSL).

Povinnost zpětného odběru nápojových lahví o objemu až 3 litry = cíl: 2025 (77 %) a 2029 (90 %) hmotnosti

BN406Zk: jaro 2022

4

Zdroje:

- https://www.mzp.cz/cz/news_20220321-Na-ctyri-desitky-expertu-odstartovaly-debatu-o-povinnem-zalohovani-PETek-a-plechovek-Povede-ji-MZP
- <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/snemovna-znovu-projedna-zavedeni-povinného-zalohovani-plastových-lahvi>
- „Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí.“
- Výzkum postoje veřejnosti: https://www.zalohujme.cz/wp-content/uploads/2019/01/Waste-Sorting-and-Deposit-Systemt-Fin%C3%A1ln%C3%AD-zpr%C3%A1va_-KANTAR-CZ.pdf

Principy právní úpravy

prevence

- snižovat množství a nebezpečnost odpadů
- hierarchie způsobů nakládání s odpady

odpovědnosti původce

- zásada znečišťovatel platí: ekonomické nástroje
- rozšířená odpovědnost výrobce: zpětný odběr, požadavky na výrobky

soběstačnosti a blízkosti

- infrastruktura zařízení pro nakládání s odpady
- přeprava odpadů

integrované ochrany

- nástrojový mix

Oběhové hospodářství

BN406Zk: jaro 2022

6

- Obrázek z: <https://www.euroskop.cz/9047/27204/clanek/obehove-hospodarstvi-a-ceska-republika/>.
- Základní informace lze nalézt např. zde: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/economy/20151201STO05603/obehove-hospodarstvi-definice-vyznam-a-prinos>.

Právní úprava

- **balíček k oběhovému hospodářství:** květen 2018
 - změna směrnice EP a Rady č. 98/2008, o odpadech
 - dále změny směrnice o skládkování odpadu, o obalech a obalových odpadech, o autovracích, o bateriích, o elektroodpadu
 - **lhůta k implementaci:** květen 2020 → v ČR prosinec 2020
- souvisí také směrnice o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí z června 2019 (blíže dále)
 - **lhůta k implementaci:** červenec 2021 → v ČR ??

Není dostatečně připravený. Senát posunul o rok účinnost zákona o odpadech

© 12. listopadu 2020 20:33

Senát posunul účinnost nového zákona o odpadech z ledna 2021 o rok. Podle něj není dostatečně připraven, což může způsobit chaos v nakládání s odpady. Podle ministra životního prostředí Richarda Brabce nic takového nehrozí. Stovky firem a tisíce obcí navíc počítají s tím, že zákon vejde v platnost v lednu.

Připravován 26. 10. 2014
Vláda předložila 18. 12. 2019
Schválen 1. 12. 2020
Ve Sbírce 23. 12. 2020
Účinný 1. 1. 2021

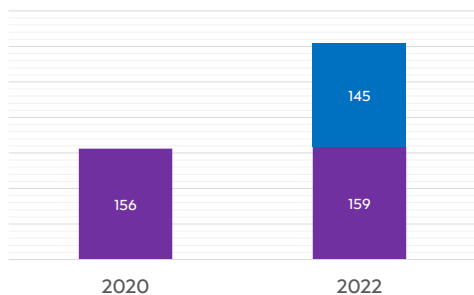
BN406Zk: jaro 2022

8

- https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/odpadovy-zakon-senat-odklad-komunalni-odpad-obce-richard-brabec-ministerstvo-zivotniho-prostredi.A201112_200209_domaci_baky

Více paragrafů, lepší zákon!?

- Zákon o výrobcích s ukončenou životností
- Zákon o odpadech

- zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech
 - vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů
 - vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady
- zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností

Prameny: systém

Obecná úprava

- zákon o odpadech a jeho prováděcí předpisy
- nařízení o přeshraniční přepravě

Speciální úprava

- zákon o výrobcích s ukončenou životností
- zákon o obalech
- zákon o těžebním odpadu
- odpadní vody ...

Díličí záležitosti

- zákon o místních poplatcích
- obecně závazné vyhlášky obcí
- zákon o integrované prevenci

Bez vazby na zákon o odpadech

- látky znečišťující ovzduší
- radioaktivní odpad
- více § 2 odst. 1

BN406Zk; jaro 2022

10

- zákon č. 541/2020, o odpadech
- nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1013/2006//ES o přepravě odpadů
- § 2 odst. 2 zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností: Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na předcházení vzniku odpadu z vybraných výrobků a na nakládání s výrobky s ukončenou životností zákon o odpadech.
- § 1 odst. 3 zákona č. 477/2001 Sb., o obalech: Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na nakládání s odpady z obalů zákon o odpadech
- zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem

Odpad

- § 4: Odpad je každá **movitá věc**, které se osoba **zbavuje**, má úmysl nebo povinnost se jí zbavit.
 - § 489 OZ: Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a **slouží potřebě lidí**.
- **rozhodování v pochybnostech**, zda je movitá věc odpadem:
 - krajský úřad na žádost vlastníka této movité věci nebo osoby, která prokáže právní zájem, nebo z moci úřední.
 - nelze, pokud ČIŽP nebo OÚ ORP vede řízení o přestupku či o uložení opatření k nápravě

BN406Zk; jaro 2022

11

- Z důvodové zprávy k OZ2012 je zřejmé, že to, zda věc slouží potřebě lidí, se nevztahuje k jedné osobě, ale k potřebám lidí obecně. Myšlenka K. Eliáše: jiné odpady jsou užitečné pro toho, kdo se zabývá jejich odstraněním, neboť jinak by ztratil příležitost k výtěžku (ELIÁŠ, K. Věc jako pojem soukromého práva. Právní rozhledy, 2007, č. 4, s. 119).
- Převod vlastnického práva k odpadu podle DZ: povinnosti při předávání odpadů jsou v návrhu vázány na jejich fyzické předání. Nicméně návrh s ohledem na v současné době velmi složité problémy, kdy dojde k rozdílnému okamžiku fyzického předání odpadu a převodu vlastnictví, tyto dvě skutečnosti svazuje.

Kategorie odpadů

Nebezpečný

- A. vlastnost v Evropském předpisu
- B. podle Katalogu odpadů (*)
- C. smíšení a znečištění odpadem B

Ostatní

- 20 skupin odpadů
- zvláštní povinnosti pro komunální odpad (blíže dále)

BN406Zk:jaro 2022

12

§ 7 odst. 1: Nebezpečný odpad je odpad, který

- a) vykazuje alespoň jednu z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelných předpisů Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů,
- b) se zařazuje do druhu odpadu, kterému je v Katalogu odpadů přiřazena kategorie nebezpečný odpad, nebo
- c) je smísen s některým z odpadů uvedených v písmenu b) nebo je jím znečištěn.

01	ODPADY Z GEOLOGICKÉHO PRŮZKUMU, TĚŽBY, ÚPRAVY A DALŠÍHO ZPRACOVÁNÍ NEROSTŮ A KAMENE
01 01	Odpady z těžby nerostů
01 01 01	Odpady z těžby rudných nerostů
01 01 02	Odpady z těžby nerudných nerostů
01 03	Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerostů
01 03 04*	Hlušina ze zpracování sulfidické rudy obsahující kyseliny nebo kyselinotvorné látky
01 03 05*	Jiná hlušina obsahující nebezpečné látky
01 03 06	Jiná hlušina neuvedená pod čísly 01 03 04 a 01 03 05
01 03 07*	Jiné odpady z fyzikálního a chemického zpracování rudných nerostů obsahující nebezpečné látky
01 03 08	Rudný prach neuvedený pod číslem 01 03 07
01 03 09	Červený kal z výroby oxidu hlinitého neuvedený pod číslem 01 03 10
01 03 10*	Červený kal z výroby oxidu hlinitého obsahující nebezpečné látky neuvedený pod číslem 01 03 07
01 03 99	Odpady jinak blíže neurčené
01 04	Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerudných nerostů
01 04 07*	Odpady z fyzikálního a chemického zpracování nerudných nerostů obsahující nebezpečné látky
01 04 08	Odpadní štěrk a kamenivo neuvedené pod číslem 01 04 07
01 04 09	Odpadní písek a jíl

BN406Zk: jaro 2022

13

KATALOG ODPADŮ

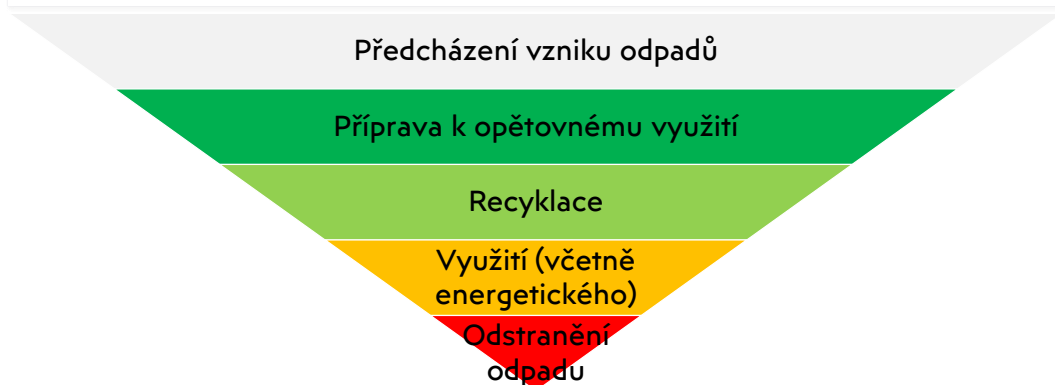
§ 6: Odpad se zařazuje do

- a) kategorie odpadu, a to jako nebezpečný odpad nebo jako ostatní odpad, a
- b) druhu odpadu vymezeného v Katalogu odpadů.

§ 11: odděleným soustředováním odpadu soustředování odpadů, kdy jsou jednotlivé odpady roztríděny podle druhu, kategorie a materiálů odpadu s cílem usnadnit jejich následující zpracování.

§ 15 odst. 2: Původce odpadu je povinen zařadit odpad podle druhu a kategorie a nakládat s ním podle jeho skutečných vlastností.

Hierarchie způsobů nakládání s odpady

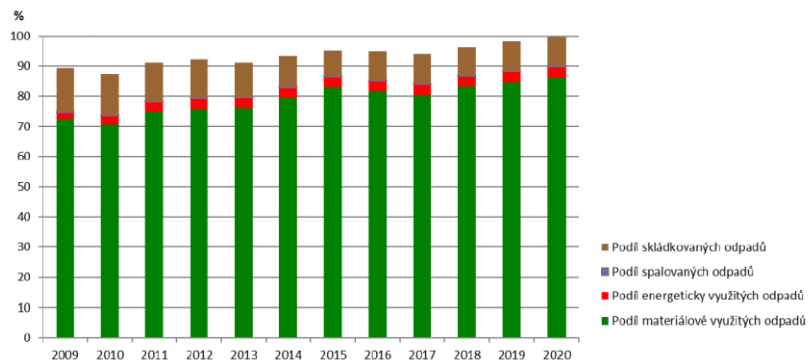
BN406Zk: jaro 2022

14

- § 3 odst. 2: Odpadové hospodářství je založeno na hierarchii odpadového hospodářství, podle níž je prioritou předcházení vzniku odpadu, a nelze-li vzniku odpadu předejít, pak v následujícím pořadí jeho příprava k opětovnému použití, recyklace, jiné využití, včetně energetického využití, a není-li možné ani to, jeho odstranění. Výklad a použití tohoto zákona musí být v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.
- § 3 odst. 4: Při uplatňování hierarchie odpadového hospodářství **se zohlední**
 - a) celý životní cyklus výrobků a materiálů, zejména s ohledem na snižování vlivů nakládání s odpady na životní prostředí a zdraví lidí,
 - b) zásada předběžné opatrnosti a udržitelnosti,
 - c) technická proveditelnost a hospodářská udržitelnost,
 - d) ochrana zdrojů, životního prostředí, zdraví lidí a hospodářské a sociální dopady a
 - e) cíle, zásady a opatření Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- § 3 odst. 5: Od hierarchie odpadového hospodářství **je možné se odchýlit** v případě odpadů, u nichž je to při zohlednění celkových dopadů životního cyklu výrobků a materiálů zahrnujícího vznik odpadu a nakládání s ním vhodné s ohledem na nejlepší výsledek z hlediska ochrany životního prostředí a zdraví lidí.

Realita v ČR

Podíl vybraných způsobů nakládání s odpady na celkové produkci odpadů v ČR [%], 2009–2020

BN406Zk: jaro 2022

15

Zpráva o stavu životního prostředí 2020. S. 180.

https://www.mzp.cz/cz/zpravy_o_stavu_zivotniho_prostredi_publicace

Závazné cíle v ČR: příloha č. 1

1. zvýšit do roku 2025 úroveň přípravy k opětovnému použití a úroveň **recyklace komunálních odpadů nejméně na 55 %** celkové hmotnosti komunálních odpadů; do roku 2030 na 60 % ; do roku 2035 na 65 %
2. odstraňovat **uložením na skládku v roce 2035** a v letech následujících nejvýše 10 % z celkové hmotnosti komunálních odpadů.
3. **energeticky využívat** v roce 2035 nejvýše 25 % z celkové hmotnosti komunálních odpadů; toto množství může být navýšeno o skládkovatelné komunální odpady neuložené na skládku (tj. až 35 %)

BN406Zk; jaro 2022

16

1. dtto čl. 11 odst. 2 směrnice o odpadech

2. čl. 5 směrnice o skládkování:

Členské státy usilují o zajištění toho, aby od roku 2030 nebyl přijímán na skládku žádný odpad vhodný k recyklaci nebo jinému využití, zejména komunální odpad, s výjimkou odpadu, u něhož skládkování vede k nejlepšímu výsledku z hlediska životního prostředí v souladu s článkem 4 směrnice 2008/98/ES.

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se množství skládkovaného komunálního odpadu snížilo do roku 2035 na 10 % (hmotnostních) nebo méně z celkového množství vzniklého komunálního odpadu.

1. směrnice o jednorázových plastech: čl. 9

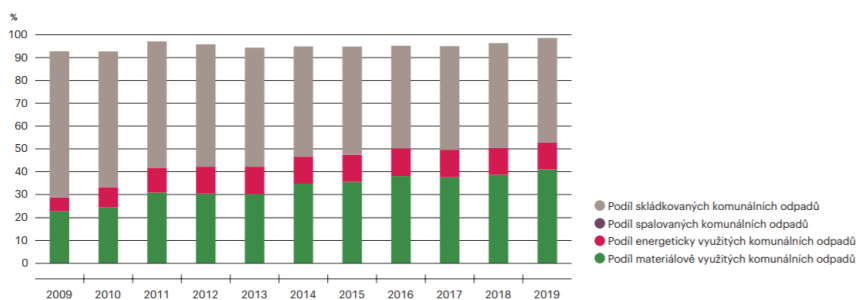
Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění **tříděného sběru** za účelem recyklace:

a) do roku 2025 množství odpadu z plastových výrobků na jedno použití uvedených v části F (tj. nápojové láhve) přílohy, které se rovná 77 % těchto plastových výrobků na jedno použití uvedených na trh v daném roce podle hmotnosti;

b) do roku 2029 množství odpadu z plastových výrobků na jedno použití uvedených v části F přílohy, které se rovná 90 % těchto plastových výrobků na jedno použití uvedených na trh v daném roce podle hmotnosti.

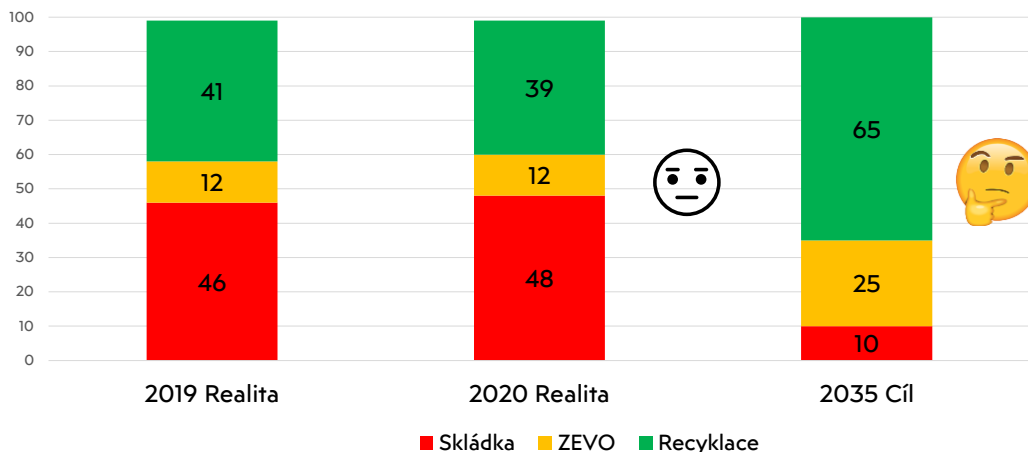
Nakládání s komunálním odpadem

Podíl vybraných způsobů nakládání s komunálními odpady na celkové produkci komunálních odpadů v ČR [%], 2009–2019

Data byla stanovena podle metodiky Matematické vyjádření výpočtu „soustavy indikátorů OH“ platné pro daný rok.

Nakládání s komunálním odpadem v ČR

BN406Zlc: jaro 2022

18

V roce 2020 bylo využito 51 % vyprodukovaných komunálních odpadů, z toho 39 % materiálově a 12 % energeticky. Na skládkách bylo uloženo 48 % komunálních odpadů. V roce 2019 to bylo 46 %, a ačkoliv došlo k procentuálnímu nárůstu, tak hmotnostně došlo v roce 2020 k meziročnímu poklesu množství odpadů ukládaných na skládku o 41 000 t. Podle: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpady_podrubrika/\\$FILE/OODP-Produkce_a_nakladani_2020-20211029.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/odpady_podrubrika/$FILE/OODP-Produkce_a_nakladani_2020-20211029.pdf)

Institucionální zabezpečení

- **MŽP** → **krajské úřady** → **obecní úřady obcí** s rozšířenou působností
- + **obecní úřady**: převážně nakládání s komunálním odpadem
- **ČIŽP**: kontrola obcí, podnikatelů a právnických osob
- **celní úřady**: přeprava odpadů (odborná pomoc ČIŽP či MŽP a spolupráce s PČR)
- v dílčích záležitostech další orgány
- + samostatná působnost obcí a krajů

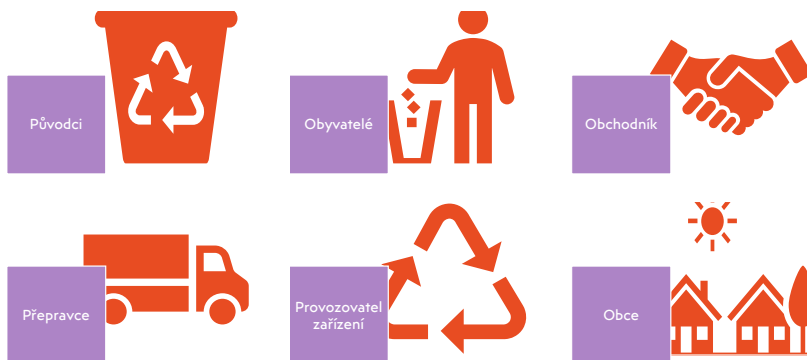

Povinnosti osob, původců a provozovatelů

BN406Zk: jaro 2022

20

Osoby nakládající s odpady

Kdo je původce?

- každý, **při jehož činnosti vzniká odpad**
 - primárně osoba, která provádí činnost pro jiného, není-li dohodnuto jinak
 - u komunálního odpadu a odpadů z obalů vlastník nemovitosti, dohodne-li se tak s uživateli nemovitosti
- **obec** od okamžiku, kdy osoba odloží odpad podle § 59 a 60 na místo obcí k tomuto účelu určenému
- právnická nebo podnikající fyzická osoba, která **provádí úpravu odpadů** nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna povahy nebo složení odpadu,

BN406Zk; jaro 2022

22

DZ k § 5:

- Ministerstvo životního prostředí proto definici vykládalo tak, že tyto osoby se mohou smluvně na původcovství dohodnout a v případě, že se nedohodnou, je původcem osoba, která fyzicky provádí činnost, při níž odpad vzniká. Tento přístup byl přejet do návrhu nového zákona, a nemělo by tak docházet k výrazným změnám oproti stávající praxi.
- Tento přístup by měl ulevit například obchodníkům v obchodních centrech. Ti budou moci smluvně převést původcovství komunálních a obalových odpadů na vlastníka obchodního centra, v němž tyto odpady vznikají.

Povinnosti každého

- soustřeďovat odpady **odděleně**
- nakládat pouze v **příslušném zařízení** (s výjimkou shromažďování odpadu)
 - zejména soustřeďování odpadu v místě jeho vzniku (včetně převozu z místa činnosti do provozovny)
- **předávat** odpad osobám v souladu s § 13 odst. 1 písm. e) → snímek č. 25

BN406Zk; jaro 2022

23

- od „kolébky do hrobu“ = jednotlivé fáze nakládání s odpady
- pro každou fázi stanoveny zvláštní povinnosti

Povinnosti původců odpadu

- zařazovat odpad podle druhu a **nakládat** s ním podle jeho skutečných vlastností
- průběžná **evidence** odpadů v rozsahu stanoveném vyhláškou (§ 94 an.)
- **prokazovat**, že předal odpad v souladu s § 13 odst. 1 psím. e) ↔ povinnost provozovatele zařízení vydat potvrzení při převzetí odpadu
 - v případě **komunálního odpadu a stavebního odpadu** mít zajištěno jejich předání písemnou smlouvou **před jejich vznikem**
 - od 2022 platí u stavebního odpadu pro všechny nad množství přebírané obcí (§ 154 odst. 6)

Komu lze předat odpady?

Místo určené obcí

Obchodník s
odpady

Zařízení k
nakládání s odpady

Škola

Zařízení určená pro nakládání s odpady

- zařízení **s povolením provozu** od krajského úřadu
- souhlas OÚ ORP: **malé zařízení** pro biologicky rozložitelné odpady
- **bez povolení:** zařízení k využití nebo skladování odpadu uvedené v příloze č. 4 – ohlašovací povinnost
 - např. papírny, sklárny, BPS, depolymerizační zařízení
- specifické povinnosti pro jednotlivé způsoby využití odpadu

BN406Zk: jaro 2022

26

- biologickým odpadem biologicky rozložitelný odpad ze zahrad a veřejné zeleně, potravinový a kuchyňský odpad z domácností, kanceláří, restaurací, velkoobchodu, jídelen, stravovacích nebo maloobchodních zařízení a srovnatelný odpad ze zařízení potravinářského průmyslu
- biologicky rozložitelným odpadem odpad, který podléhá aerobnímu nebo anaerobnímu rozkladu
- některé povinnosti existují z jiných důvodů, než je ochrana životního prostředí: viz sběr a výkup kovových odpadů

ZmapujTe Mapa Nové hlášení O projektu Registrace Přihlásit

Mapa Hybridní Open Street

Seznam hlášení Nastavit filtr

Stav Přijato Oznámeno V řešení Otevřeno Vyřešeno

Radit podle data hlášení poslední změny vzdálenosti

	196560 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (28.3.2022)		196150 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Komin (16.3.2022)
	195700 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (8.3.2022)		195657 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Žabovřesky (7.3.2022)
	192592 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Komin (3.1.2022)		192426 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (1.1.2022)
	192111 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Komin (21.12.2021)		191963 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (18.12.2021)
	191961 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Komin (18.12.2021)		189718 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (21.10.2021)
	189524 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Královo Pole (17.10.2021)		189522 Černá skládka Stav: Oznámeno Brno-Jundrov (17.10.2021)

BN406Zk: jaro 2022 27

„Černé skládky“

BN406Zk; jaro 2022

28

- od 2001 zákonem neřešeno

Odpad+: zbavování se (§ 4)

- Má se za to, že osoba má úmysl zbavit se movité věci, pokud tuto věc **není možné používat k původnímu účelu**.
- povinnost zbavit se, jestliže
 - ji nepoužívá nebo ji není možné používat k původnímu účelu a tato věc **současně ohrožuje** životní prostředí,
 - byla vyřazena nebo **stažena** na základě jiného právního předpisu,
 - vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem nebyla výroba nebo získání této věci, ale **není vedlejším produktem**

DZ: vlastník věci bude v případě pochybností prokazovat, zejména vznik jejího nového účelového určení.

Vedlejší produkt (není odpad)

- Movitá věc, která vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání této věci, není odpadem, ale je vedlejším produktem, **pokud**
 - vzniká jako **nedílná součást výroby**,
 - je její **další využití zajištěno**,
 - je její další využití možné **bez dalšího zpracování** způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe,
 - je její další využití **v souladu s právními předpisy** a nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a
 - jsou splněna kritéria pro jednotlivé materiály pro posouzení splnění podmínek, pokud jsou **stanovena prováděcím právním předpisem** nebo přímo použitelným předpisem EU a je **vypracována průvodní dokumentace**

BN406Zk: jaro 2022

30

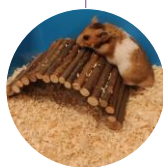
DZ k § 8:

- **Dále byla ve vztahu k doplňujícím kritériím přidána povinnost prokázání jejich splnění a povinnost vypracování průvodní dokumentace, která by měla zajistit každému dalšímu držiteli jistotu, že kritéria byla splněna a že nenakládá s odpadem.** Ustanovení je formulováno tak, že pokud nedošlo k ověření kritérií v souladu s prováděcím předpisem, věc nenaplní definici vedlejšího produktu. Předpokládá se, že pro různé způsoby využití vedlejších produktů budou nastaveny různé požadavky, které s ohledem na daný způsob využití zajistí ochranu životního prostředí a lidského zdraví.
- Dosavadní ustanovení § 3 odst. 7 zákona o odpadech se v konečném důsledku vztahovalo pouze na využívání na povrchu terénu a částečně na paliva vyrobená z odpadu. To jsou také dvě z oblastí, ve kterých plánuje ministerstvo v návaznosti na tento zákon vydat příslušné prováděcí právní předpisy

Vedlejší produkt: příklad

Hoblina

Vedlejší
produkt

Odpad

Ukončení odpadového režimu: příklad

Výrobek

Odpad

Soustředování
odpadu

Zpracování ve
sklárně

Výrobek

Ukončení odpadového režimu (1)

1. byl předmětem recyklace nebo jiného využití a je vymezený přímo použitelným předpisem EU (*kovový a měděný šrot, skleněné střepy*) nebo prováděcím předpisem (*demoliční odpady + paliva z odpadu + znovuzískaná asfaltová směs*), pokud **splní stanovená kritéria** a byla zpracována průvodní dokumentace.
2. byl předmětem některého ze způsobů využití a nejde o odpad ad 1) a současně se nejedná o odpad určený k dalšímu zpracování způsobem, pro který jsou stanoveny zvláštní technické požadavky a kritéria, přestane být odpadem v okamžiku stanoveném v **povolení krajského úřadu** podle § 10 a byla zpracována průvodní dokumentace.

BN406Zk; jaro 2022

33

- DZ k 9: Již z definice je zřejmé, že věci, které byly připraveny k opětovnému použití, nemohou být používány jako odpady. Pokud jsou provozovatelem zařízení splněny požadavky tohoto zákona na proces přípravy k opětovnému použití a věc splňuje požadavky aplikovatelných výrobních předpisů, může věc předávaná k opětovnému použití přestat být odpadem.
 - opětovným použitím postupy, kterými jsou výrobky nebo jejich části, které nejsou odpadem, znovu použity ke stejnému účelu, ke kterému byly původně určeny.

Ukončení odpadového režimu (2)

3. Odpad, který byl připraven k opětovnému použití, přestane být odpadem v okamžiku, kdy **příprava k opětovnému použití proběhla** v souladu s § 34 odst. 3, splňuje technické požadavky pro konkrétní účely a byla zpracována průvodní dokumentace.
4. Odpad přestane být odpadem v okamžiku **zpracování do výrobku v zařízeních** vymezených v bodech 1 až 3 přílohy č. 4: tj. papírny, sklárny, hutě.

§ 34 odst. 3: Pokud v zařízení na využití odpadu probíhá příprava k opětovnému použití, je provozovatel zařízení povinen zajistit, aby vystupující výrobky určené k opětovnému použití splňovaly požadavky na uvádění použitého zboží na trh.

„Darování“

§ 12 odst. 5: Platí, že **movitá věc, kterou osoba předala na místo určené obcí** a kterou je možné v souladu s jinými právními předpisy používat k původnímu účelu, **se nestala odpadem, pokud byla předána k opětovnému použití.**

Je vám líto věci vyhazovat?

Na sedmi vybraných sběrných střediscích odpadu (SSO Hapalova, SSO J. Svobody, SSO Dusíkova, SSO Okružní, SSO Veverí, SSO Ukrajinská, SSO Socharova) naleznete ReUse přístřešky, kam můžete odložit funkční věci, které už doma nepotřebujete. Můžete jím tak prodloužit životní cyklus a z výtěžku podpořit výsadbu zeleně v Brně nebo sociální bydlení.

BN406Zk: jaro 2022

35

<https://www.sako.cz/pro-brnaky/cz/791/jak-spravne-tridit/#je-vam-lito-veci-vyhazovat>

Odpady v obcích

BN406Zk: jaro 2022

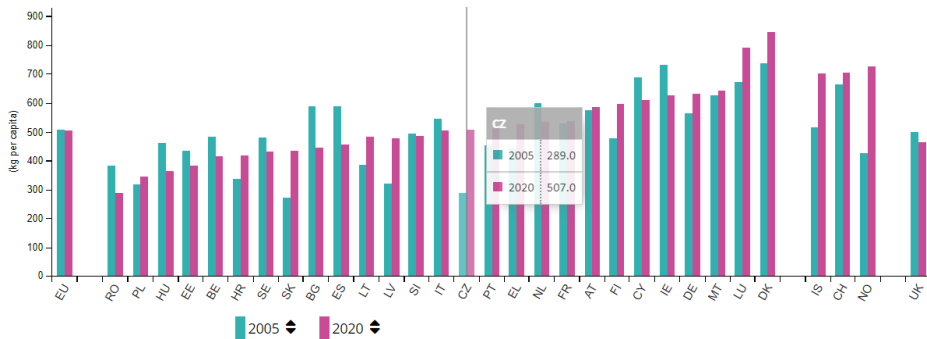
36

Komunální odpad

- ANO: směsný a tříděný odpad z **domácností**, zejména papír a lepenka, sklo, kovy, plasty, biologický odpad, dřevo, textil, obaly, odpadní elektrická a elektronická zařízení, odpadní baterie a akumulátory, a objemný odpad, zejména matrace a nábytek, a dále směsný odpad a tříděný odpad z **jiných zdrojů, pokud je co do povahy a složení podobný** odpadu z domácností
- NE: komunální odpad nezahrnuje odpad z výroby, zemědělství, lesnictví, rybolovu, septiků, kanalizační sítě a čistíren odpadních vod, včetně kalů, **vozidla** na konci životnosti ani **stavební a demoliční** odpad

Kolik vzniká komunálního odpadu?

Municipal waste generated 2005 and 2020

BN406Zk: jaro 2022

38

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Municipal_waste_statistics

Povinnosti obce

- **přebrat veškerý**, případně podle kapacity nádob PAYT systému, komunální odpad vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících fyzických osob – obec se stává vlastníkem
- určit **místa pro oddělené soustředování** komunálního odpadu
 - nebezpečné odpady; i jedlé oleje a tuky, od 2025 textil
 - rozsah dle vyhlášky č. 273/2021 Sb.: v principu shodně jako dříve
- + odděleně soustředované recyklovatelné složky musí tvořit v 2025 60 % z celkového množství komunálních odpadů a poté v 2030 (65 %) a 2035 (70 %)
- + informovat o fungování systému a nákladech na ně (§ 60 odst. 4)

Možnosti obce

- vydat **obecně závaznou vyhlášku**, která stanoví systém odpadového hospodářství v obci + poplatek
 - v ní lze určit místa pro odkládání odpadu a **povinnosti**
 - umožnit přebírání stavebního a demoličního odpadu nepodnikatelů
 - přebírat movité věci v rámci předcházení vzniku odpadu (**viz výše**)
 - zapojit do systému písemnou **smlouvou podnikatele** a právnické osoby ↔
výhody pro ně podle § 62 odst. 3
 - přebírat výrobky s ukončenou životností (viz také dále)
 - komunitní kompostování

Povinnosti obyvatel a dalších osob

- Každý je povinen odpad nebo movitou věc, které předává do obecního systému, **odkládat na místa určená obcí** v souladu s povinnostmi stanovenými pro daný druh, kategorii nebo materiál odpadu nebo movitých věcí tímto zákonem a obecně závaznou vyhláškou obce, je-li vydána (§ 61).

Povinnosti obyvatel a dalších osob (2)

- Právnická nebo podnikající fyzická osoba, která umožňuje ve své provozovně nepodnikajícím fyzickým osobám **odkládání komunálního odpadu vzniklého v rámci provozovny**, musí zajistit místa pro oddělené soustředování odpadu, a to alespoň pro odpady papíru, plastů, skla, kovů a biologický odpad (§ 62 odst. 1).

Komunitní činnosti

Komunitní kompostování

- soustředování rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností z území obce, jejich úprava a následné zpracování v komunitní kompostárně na kompost
- kompost využít k údržbě a obnově veřejné zeleně na svém území

Školní sběr (§ 20)

- papír, plast, kovy z domácnosti od žáků
- škola se stává vlastníkem a obec se stává původcem ([škola předá údaje o množství obci](#))

Ekonomické nástroje

BN406Zk: jaro 2022

44

Přehled

Skládkovné

Rezerva na
rekultivaci
skládky

Platby od
obyvatel

„Recyklační“
poplatek

Dotace apod.

Poplatek za
spalování
odpadu

BN406Zk; jaro 2022

45

- recyklačním poplatkem je myšlen náklad na zpětný odběr – viz dále.
- § 42: Provozovatel skládky je povinen vytvářet rezervu na zajištění rekultivace a následné péče o skládku (dále jen "rezerva"). Tvorba rezervy se zahrnuje do nákladů provozovatele skládky. Peněžní prostředky rezervy ve stanovené výši se ukládají na zvláštní vázaný účet podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů vedený v České republice u banky nebo u pobočky zahraniční banky se sídlem v jiném členském státě Evropské unie. Pro každou skládku, na kterou je vydáno rozhodnutí podle stavebního zákona, musí být zřízen samostatný zvláštní vázaný účet. Peněžní prostředky rezervy smí být použity pouze na práce související s rekultivací a zajištěním následné péče o skládku, a to se souhlasem krajského úřadu.
- provozovatel logicky tyto náklady promítne do cena za uložení odpadu na skládku. Původce tedy zaplatí za tunu odpadu: skládkovné +náklady na rezervu (rekultivaci skládky) + odměnu (zisk) pro provozovatele skládky.

Poplatek za ukládání odpadu na skládku

- **platí:** kdo pozbývá vlastnické právo při předání odpadu na skládce; obec jako původce; provozovatel skládky ukládající svůj odpad
 - osvobození technologického materiálu pro technické zabezpečení skládky (max 25 % z uložených odpadů)
- **sazba:** postupně se zvyšuje
 - zbytkové z 500 na 800 Kč/t v 2030; využitelné z 800 na 1850 Kč/t v 2030 (do 2021 jen 500 Kč/t)
- **příjemcem:** SFŽP a obce (postupně méně), na jejímž území skládka leží
- tzv. **třídící sleva pro obce** do 2029 (§ 157): zůstává 500 Kč/t v rozsahu komunálního odpadu dle přílohy č. 12 (200 kg/obyvatel v 2021, 120 kg v 2029)

Projednávané plenární věci

Pl. ÚS 21/21

Spisová značka: Pl. ÚS 21/21

Datum podání: 30.03.2021

Soudce zpravodaj: prof. JUDr. Josef Fiala, CSc.

Navrhovatel: Senátoři Parlamentu ČR, Valdštejnské nám. 17/4, 118 01 Praha 1

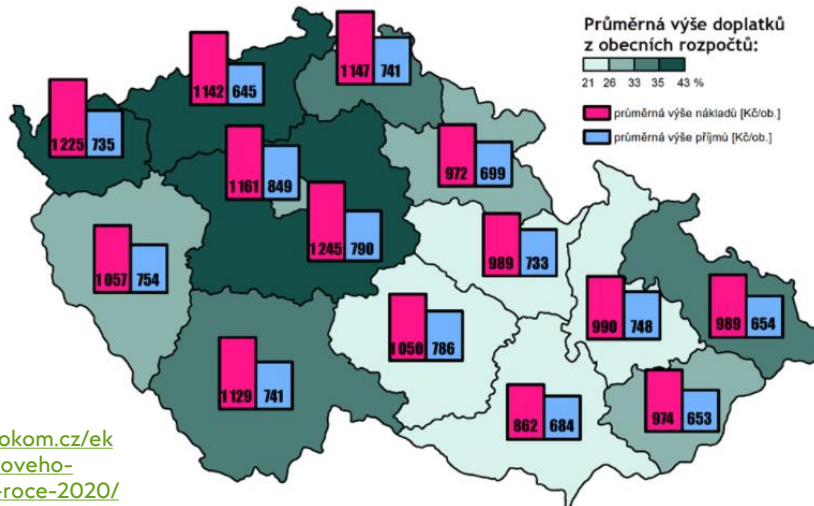
Předmět

Návrh na zrušení ustanovení odstavců 4 a 5 v § 155 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech [zde](#) (666 KB, PDF).

BN406Zk:jaro 2022

47

- https://www.usoud.cz/projednavane-plenarni-veci?tx_odroom%5Bdetail%5D=3681&cHash=75cc32fdb70e5c38af0b37d5c5f3cfe8
- (4) Za odpady **určené k využití na skládce v první fázi provozu skládky** a k výrobě výrobků podle § 3 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, určených k využití na skládce v první fázi provozu skládky, se kterými je nakládáno v souladu s podmínkami právních předpisů na základě povolení, a se kterými bylo na skládce nakládáno po nabytí účinnosti zákona č. 229/2014 Sb., **původce odpadu neplatí poplatek za ukládání odpadu** podle § 45 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
- (5) Za odpady podle předchozího odstavce provozovatel skládky nevytváří finanční rezervu na rekultivaci, zajištění péče o skládku a asanaci po ukončení jejího provozu podle § 49 odst. 1 a § 51 odst. 4 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Zdroj:
<https://www.ekokom.cz/ekonomika-odpadoveho-hospodarstvi-v-roce-2020/>

Zpoplatnění obyvatel

- v roce 2021 ještě šlo podle právních předpisů účinných do konce 2020
- zrušena možnost smluvní platby
- od 2022 nově

Města v kraji od ledna změní systém plateb za odpad, někde zvýší poplatky

pondělí 11. října 2021 1

Devět set korun zaplatí od ledna každý obyvatel Žatce za likvidaci odpadu. Dosud lidé platili různě podle velikosti popelnice a kontejnerů a četnosti vývozu, město platby pro všechny sjednotí. Změny se budou týkat i dalších měst. Zatímco Žatec a Louny upraví systém poplatků, Varnsdorf je navýší.

Srovnání poplatků

Za obecní systém odpadového hospodářství

- dosavadní místní poplatek
- fyzická osoba přihlášená v obci, nebo vlastník nemovitosti
- max 1 200 Kč ročně

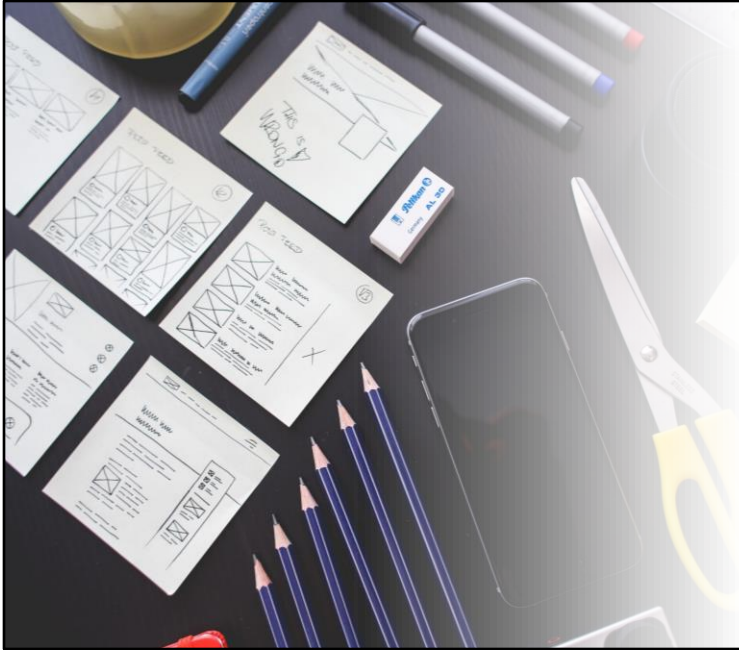
Za odkládání komunálního odpadu z nemovité věci

- poplatek dle § 17a zákona č. 185/2001
- fyzická osoba s bydlištěm v nemovité věci, nebo vlastník nemovité věci
- podle hmotnosti, objemu nebo kapacity nádob
- možnost minimálního množství: fakticky poté 60 Kč měsíčně
- plátcem SVJ, nebo vlastník

BN406Zk; jaro 2022

50

Podrobněji např.: <https://www.epravo.cz/top/clanky/poplatky-za-odpady-od-roku-2021-zjednoduseni-nebo-komplikace-112556.html?mail>

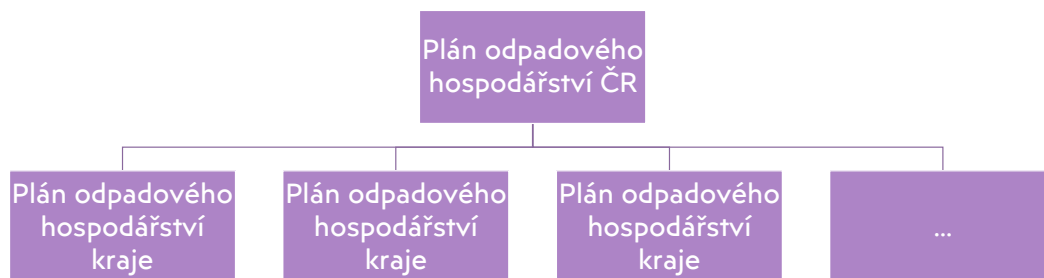

Další nástroje

BN406Zk: jaro 2022

51

Koncepční nástroje

BN406Zk; jaro 2022

52

- od 2021 zrušeny plány odpadového hospodářství obcí

Aktualizace POH

Posuzování koncepcí

Kód koncepce:	MZP294K
Název koncepce:	Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 – 2024 s výhledem do roku 2035
Príslušný úřad:	Ministerstvo životního prostředí
Stav:	Nepodléhá dalšímu posuzování
Datum a čas posledních úprav:	04.10.2021 11:39
Předkladatel:	Ministerstvo životního prostředí
IČO předkladatele:	00164801
Datum zveřejnění:	03.08.2021
Termín pro zaslání vyjádření:	23.08.2021
Text oznámení:	MZP294K_oznameni.pdf (2788 kB) - 22.07.2021 11:58:01
Informace o oznámení:	MZP294K_infOznam.pdf (189 kB) - 22.07.2021 11:58:01
Informace o závěru zjišťovacího řízení:	MZP294K_infZjistovaci.pdf (186 kB) - 04.10.2021 11:39:55
Závěr zjišťovacího řízení:	MZP294K_zjistovaci.zip (7104 kB) - 04.10.2021 11:39:55

https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP294K?lang=cs

Zákaz skládkování

- Provozovatel skládky **nesmí od 1. ledna 2030** na skládku ukládat odpady,
 - jejichž výhřevnost v sušině je vyšší než 6,5 MJ/kg,
 - které překračují limitní hodnotu parametru biologické stability AT4 stanovenou v příloze č. 10
 - které je **za stávajícího stavu vědeckého a technického pokroku možné účelně recyklovat** (původně bylo do 2024)

BN406Zk; jaro 2022

54

- § 21 zákona č. 185/2001 Sb.: Na skládky je od roku 2024 zakázáno ukládat směsný komunální odpad a recyklovatelné a využitelné odpady stanovené prováděcím právním předpisem.

Zákaz skládkování (2)

- **Odděleně soustředěvané komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci**, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, **nesmí být** předány k odstranění, s výjimkou odpadu vzniklého při jejich zpracování, pokud
 - je jeho výhřevnost v sušině nižší než 6,5 MJ/kg a
 - splňuje kritéria stanovená vyhláškou ministerstva, podle kterých odstranění takto vzniklého odpadu přinese nejlepší výsledek z hlediska životního prostředí v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.

Trvajcí problémy s uplatněním výmětů z třídění plastů – podstata problému, dopady v praxi, možnosti řešení

13. 01. 2022

aktuality Trvajcí problémy s uplatněním výmětů z třídění plastů – podstata problému, dopady v praxi, možnosti řešení

Na každoroční kvalitní odborné akci Dny teplotnosti a energetiky, která se letos konala v Olomouci, zázněla i prezentace ke stále aktuálnímu tématu výmětů z třídění plastů z obcí a měst a trvajcímu nedostatku kapacit na jejich zpracování. Na problém dlouhodobě upozorňují největší oborové svazy ze sektoru odpadového hospodářství – Spolek veřejně prospěšných služeb, Sdružení komunálních služeb a Česká asociace odpadového hospodářství.

BN406Zk: jaro 2022

55

- Pro zájemce
- MŽP: Výše uvedená kritéria dle § 36 odst. 5 se vztahují na odděleně soustředěvaný odpad bez výše uvedených nečistot. U těchto odpadů pak nepřichází v úvahu uložení na skládku, pokud budou mít větší výhřevnost než 6,5 MJ/kg v sušině odpadu. V praxi to znamená, že u plastových odpadů plastové zbytky z dotřídování, které nebude možné recyklovat, budou muset směřovat na energetické využití.
- [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ukladani_odpadu_skladka/\\$FILE/OODP-Sdeleni_NZ_Skladkovani_Vymety_Final-04012021.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/ukladani_odpadu_skladka/$FILE/OODP-Sdeleni_NZ_Skladkovani_Vymety_Final-04012021.pdf)
- Také: <https://www.caoh.cz/aktuality/obcim-se-zdrazuje-svoz-plastu-neni-jasne-co-s-vymety-z-trideni-shrnuti-v-dopisu-obecnim-svazum.html>
- <https://www.caoh.cz/aktuality/trvajci-problemy-s-uplatnenim-vymetu-z-trideni-plastu-podstata-problemu-dopady-v-praxi-moznosti-reseni.html>

Výrobky s ukončenou životností

- **zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností**
 - do 2021 fakticky §§ 30 až 38h zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech: tj. součástí zákona o odpadech
- implementace různých speciálních evropských směrnic
- **vybraný výrobek:** elektrozařízení, baterie nebo akumulátor, pneumatika nebo vozidlo (není ovšem rozšířená odpovědnost: zpětný odběr)

Důvodová zpráva: Důvodem jsou zejména specifika problematiky výrobků s ukončenou životností, která se v mnoha ohledech vymyká systematickému základnímu odpadovému režimu (zejména rozšířená odpovědnost výrobce, zpětný odběr atd.). S ohledem na skutečnost, že úprava zákona o výrobcích s ukončenou životností neobsahuje komplexní odpadové nakládání s těmito vybranými výrobky, protože by taková úprava pouze zdvojovala text zákona o odpadech, vztahuje se zákon o odpadech na tyto výrobky tam, kde nakládání s nimi není zvláštním zákonem upraveno, a tam, kde na doplňkové použití zákona o odpadech zákon o výrobcích s ukončenou životností odkazuje.

Rozšířená odpovědnost původců

- **povinnosti při výrobě:** demontovatelnost, složení, možnost recyklace
- informace a osvětové kampaně
- **zpětný odběr:**
 - na vlastní náklady zpětný odběr výrobků s ukončenou životností a jejich následné zpracování a využití nebo odstranění
 - minimální úroveň zpětného odběru
 - individuální nebo kolektivní systém
 - recyklační příspěvky: ekomodulace (podle dopadu výrobku na životní prostředí)

BN406Zk; jaro 2022

57

- čl. 8 směrnice o odpadech: Tato opatření mohou zahrnovat přijímání vrácených výrobků a odpadu, který zůstává po použití těchto výrobků, jakož i následné nakládání s odpadem a finanční odpovědnost za tyto činnosti. Tato opatření mohou rovněž zahrnovat povinnost poskytnout veřejně dostupné informace týkající se rozsahu, v jakém je výrobek opětovně použitelný a recyklovatelný.
- ekomodulací zohlednění dopadu vybraného výrobku na životní prostředí, zejména jeho trvanlivosti, opravitelnosti, opětovné použitelnosti, recyklovatelnosti, obsahu nebezpečných látek a plnění požadavků stanovených jinými právními předpisy 4) , v rámci jeho životního cyklu při určování výše peněžního příspěvku provozovatelem kolektivního systému pro jednotlivý vybraný výrobek nebo soubor podobných vybraných výrobků, hrazeného výrobcem za účelem zajištění plnění povinností zpětného odběru, zpracování a využití nebo odstranění výrobků s ukončenou životností podle tohoto zákona.

Sněmovní tisk 55

VI.n.z. o omezení dopadu plast.výrobků na životní pr. - EU

Stav: projednávání ke dni: 31. března 2022

Vyšetření legislativního procesu

PŘEDKLADATEL

Vláda předložila sněmovně návrh zákona 24. 11. 2021.
Zástupce návrhovatele: min. živ. prostředí.

POSLEANECKÁ SNĚMOVNA

Návrh zákona rozeslán poslancům jako tisk 55/0 dne 24. 11. 2021.

Lhůta pro implementaci předpisů EU je do 3. 7. 2021.

O Organizační výbor projednání návrhu zákona doporučil 1. 12. 2021 (usnesení č. 1). Uvěřil zpravodaje Ing. Běrenika Pejštová, Ph.D. a navrhli příkazat k projednání výborům: Výbor pro životní prostředí.

1 Čtení proběhlo 25. 1. 2022 na 6. schůzi.
Návrh zákona přikázán k projednání výborům (usnesení č. 29).
Lhůta k projednání výbory byla určena na 80 dní.

V Výbor pro životní prostředí projednal návrh zákona a vydal 10. 3. 2022 usnesení doručené poslancům jako tisk 55/1 (přerušuje projednávání).

Další projednávání možné od 17. 4. 2022.

BN406Zk: jaro 2022

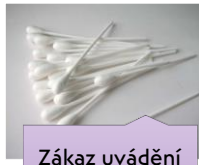
58

Jednorázové plasty

Omezení spotřeby

- recyklovatelné alternativy
- platby

Zákaz uvádění na trh

Požadavky na výrobky

- 25 % recyklovaného plastu

Požadavky na označení

Oddělený sběr

Obdobně již plastové tašky od 2018

- § 3 odst. 3 zákona o obalech: Plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení. To neplatí, jde-li o velmi lehkou plastovou odnosnou tašku.

Igelitky v obchodech už rok nedostanete zdarma. Jejich spotřeba se od té doby snížila víc než o polovinu

Už rok zákazníci nedostanou k nákupu plastovou tašku zdarma. Novela zákona o obalech přinesla podle ministerstva životního prostředí omezení spotřeby těchto tašek o více než 50 %. Podle studie Evropské komise připadalo před zavedením opatření na každého Čecha v průměru 300 tašek ročně. Do konce roku se má spotřeba snížit na 90 kusů. Řetězce navíc méně nabídku, místo plastových tašek prodávají papírové nebo ty vyrobené z přírodních materiálů.

Práva 7:35 8. srpna 2019

BN406Zk; jaro 2022

60

Zdroj: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/igelitove-papirove-nakupni-tasky-ekologie-trideni-odpadu-obchody-nakup_1901080753_jgr

Přeshraniční přeprava

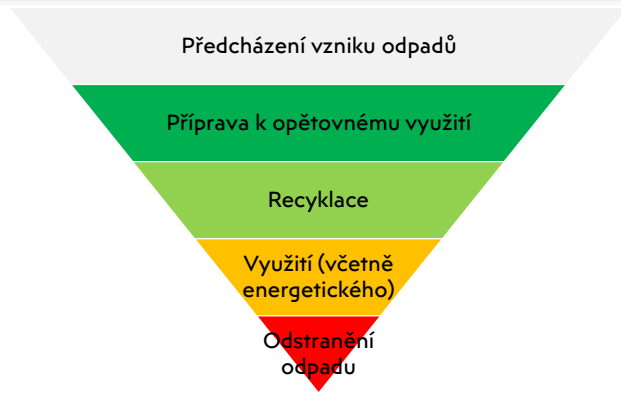
- Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování
- **nařízení** EP a Rady č. 1013/2006/ES, o přepravě odpadů + §§ 47 až 57 **zákona** o odpadech
- velmi podrobná úprava

Shrnutí

Rozšířená odpovědnost původců.
Zákazy některých výrobků.
Vedlejší produkty.

Recyklační cíle.
Oddělený sběr.
Zpětný odběr.
Požadavky na výrobky.
Poplatek z nemovitosti.

Poplatek za skládkování
Zákaz skládkování.

P
O
V
I
N
N
O
S
T
I

Chcete vědět více?

Nová legislativa a metodické pokyny

Dokumenty

- Metodické sdělení MŽP odborně způsobilým osobám pro vzorkování odpadů a odborně způsobilým osobám pro hodnocení nebezpečných vlastností odpadů
Metodické sdělení odboru odpadů MŽP ke vzorkovacímu programu pro provádění a řízení vzorkování odpadů a ke řešení pro hodnocení nebezpečných vlastností odpadů.
- Metodické sdělení odboru ke vzorkování použitelných odpadů a komunálních odpadních přepracovaných odpadů od fyzických osob
Odbor odpadů MŽP vydává metodické sdělení k informování obcí o možnosti použití údajů o komunálních odpadech přepracovaných zařazením k nakládání s odpady od fyzických osob (občanů), kteří jim byly oznámeny za uplynulý kalendářní rok.
- Metodický pokyn k uhláskování posmrtnostní lékárně ve vztahu k odpadu léčiv z domácností
Odbor odpadů MŽP vydává metodický pokyn ke stanovení postupu ohlašování údajů o množství odpadů léčiv z domácností a postupu ohlášení souvzrušených údajů z průběžné evidence odpadů lékárně.
- Metodické sdělení k plnění některých povinností výrobců výrobků
Odbor odpadů MŽP vydává Metodické sdělení k plnění některých povinností výrobců baterií a akumulátorů, elektrozařízení, pneumatik a vozidel podle zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s uhláskovou životností.
- Metodické sdělení k nastavení poplatků za komunální odpad
Odbor odpadů MŽP vydává Metodické sdělení k informování obcí o možnostech nastavení poplatků za komunální odpad v souvislosti s novelizací zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, který s účinností od 1. ledna 2021 zavádí nové poplatky za komunální odpad.
- Metodický pokyn MŽP k nakládání s odpady vznikajícími v důsledku živelní pohromy - bleskové
Odbor odpadů MŽP vydává tento Metodický pokyn k zajištění plnění povinností správného nakládání s odpady vznikajícími v důsledku mimořádné události - živelní pohromy (tornádo).

BN406Zk: jaro 2022

63

- <https://www.odpady-online.cz/>
- <http://www.odpadoveforum.cz/cz/>
- https://www.mzp.cz/cz/odpady_podrubrika
- https://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady